

Διδαχή

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μισούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 3^ο | 31 Δεκεμβρίου 2023 | Αρ. Φύλλου 158

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Μκ 1, 1-8

Αυτή είναι η αρχή του χαρμόσυνου μηνύματος για τον Ιησού Χριστό, τον Υιό του Θεού. Στα βιβλία των προφητών είναι γραμμένο: Στέλνω τον αγγελιοφόρο μου πριν από σένα, για να προετοιμάσει το δρόμο σου! Μια φωνή βροντοφωνάζει στην έρημο: ετοιμάστε τον δρόμο για τον Κύριο, ισιώστε τα μονοπάτια να περάσει. Σύμφωνα μ' αυτά, παρουσιάστηκε ο Ιωάννης, ο οποίος βάπτισε στην έρημο και κήρυττε να μετανοήσουν οι άνθρωποι και να βαπτισθούν, για να συγχωρεθούν οι αμαρτίες τους. Πήγαιναν σ' αυτόν όλοι οι κάτοικοι της Ιουδαίας και οι Ιεροσολυμίτες, κι όλους τους βάπτισε στον ποταμό Ιορδάνη, καθώς ομολογούσαν τις αμαρτίες τους. Ο Ιωάννης φορούσε ρούχα από τρίχες καμήλας και δερμάτινη ζώνη στη μέση του, έτρωγε ακρίδες και μέλι από αγριομέλισσες. Στο κήρυγμά του τόνιζε: «Έρχεται ύστερα από μένα αυτός που είναι πιο ισχυρός και που εγώ δεν είμαι άξιος να σκύψω και να λύσω το λουρί από τα υποδήματά του. Εγώ σας βάφτισα με νερό, εκείνος όμως θα σας βαπτίσει με Άγιο Πνεύμα».

Πληροφορίες για τη γιορτή των Χριστουγέννων

Επειδή τα Χριστούγεννα δεν ήταν Κυριακή και δεν μας δόθηκε ευκαιρία να δώσουμε λίγες αναγκαίες πληροφορίες για την γιορτή, να

πούμε σήμερα πολύ απλά τα εξής:

α) Θα περίμενε κανείς η γιορτή των Χριστουγέννων να είναι χρονολογικώς η πρώτη. Όμως δεν είναι. Προηγήθηκε κατά πολύ η γιορτή του Πάσχα. Η γιορτή των Χριστουγέννων καθιερώθηκε πρώτα στη Ρώμη και μετά από πολλά χρόνια ήρθε και σε μας στην Ανατολή.

β) Στην Ανατολή Χριστούγεννα και Βάπτιση γιορτάζονταν μαζί στις έξι Ιανουαρίου, με το όνομα «*Επιφάνεια*» ή «*Θεοφάνεια*». Αργότερα, κατά την εποχή του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, τον Δ΄ αιώνα, χωρίστηκαν.

γ) Η γέννηση του Ιησού δεν έγινε κατά τους χειμωνιάτικους μήνες. «Ορίστηκε όμως η 25^η Δεκεμβρίου ως ημέρα γέννησής του, για το λόγο ότι η ημέρα αυτή ήταν η ημέρα του χειμερινού ηλιοστασίου. Αυτή την ημέρα οι εθνικοί γιόρταζαν την ημέρα του αήττητου ήλιου, την αύξηση δηλαδή της ημέρας, τη νίκη του φωτός κατά του σκότους. Στην παγανιστική αυτή γιορτή η Εκκλησία πολύ σοφά αντέταξε την γέννηση του αληθινού φωτός του νοητού ήλιου της δικαιοσύνης, του Χριστού, που ανέτειλε εκ Παρθένου και φωτίσε την εν σκότει και σκιά θανάτου ανθρωπότητα».

Χαρακτηριστικά της Περικοπής

α) Ενώ ο Ματθαίος και ο Λουκάς αρχίζουν τα Ευαγγέλιά τους με τη γέννηση του Ιησού και με αφορμή αυτή αφηγούνται τα της γέννησης του Προδρόμου, ο Μάρκος αρχίζει με την εμφάνιση και το κήρυγμα του Ιωάννη στην έρημο. Αρχίζει δηλαδή με την Περικοπή τη σημερινή.

β) Η Περικοπή επιλέχτηκε για σήμερα γιατί ομιλεί προπαρασκευαστικά για το πρόσωπο και το έργο του Προδρόμου, το κήρυγμα και το βάπτισμα του λαού. Κυρίως προετοιμάζει τη Βάπτιση του Χριστού στις έξι Ιανουαρίου. Βάπτιση του Χριστού σημαίνει: φανέρωση της Αγίας Τριάδας, Θεοφάνεια. Σημαίνει επίσημη έναρξη του δημόσιου έργου του Κυρίου.

γ) Είναι ύψιστη τιμή για την ανθρωπότητα το γεγονός ότι το ξεκίνημα αυτό το διακονεί ένας άνθρωπος, ο Πρόδρομος: προετοιμάζει το λαό για την υποδοχή του αναμενόμενου Μεσσία και στην κατάλληλη στιγμή τον βαπτίζει.

Προσέγγιση της Περικοπής

α) Η λέξη Ευαγγέλιο ($\epsilon\tilde{\upsilon}$ = *ἀγγέλω*), γνωστή από τον αρχαίο κόσμο, σημαίνει, ανάμεσα σε άλλα, το χαρμόσυνο μήνυμα της Κ. Διαθήκης για τη

νίκη του Σταυρού του Χριστού κατά των αντίθεων δυνάμεων. Συνεκδοχικά η λέξη σημαίνει και τα βιβλία της Κ. Διαθήκης που αφηγούνται την ζωή του Χριστού και την δια σταυρού νίκη του κατά του κακού. Δεν σημαίνουν όμως καταγραφή ιστορίας, σαν να πρόκειται για ιστορικό ρεπορτάζ. Για αγγελία νίκης και για μετάδοση μηνύματος χαράς πρόκειται.

β) Αγγελία και μήνυμα όχι απρόσωπο αλλά προσωπικό, προερχόμενο από τον σαρκωθέντα Λόγο. Συνεκτικός αρμός, λοιπόν, των ευαγγελίων δεν είναι κάτι αλλά κάποιος: Ο σαρκωθείς Λόγος, ο Χριστός, ο οποίος πραγματοποιεί το σχέδιο της θείας Οικονομίας, το ένα και ενιαίο μυστήριο.

γ) Στον Ιουδαϊσμό υπήρχε η πεποίθηση ότι πριν την έλευση του Μεσσία και πριν την Κρίση θα εμφανισθεί ο Προφήτης Ηλίας για να αναγγείλει την έλευση του Μεσσία. Για την Κ. Διαθήκη ο προφήτης Ηλίας ήρθε στο πρόσωπο του Ιωάννη του Βαπτιστή. Να γιατί ο Ευαγγελιστής Μάρκος αρχίζει το Ευαγγέλιό του με το πρόσωπο του Προδρομού.

δ) Δύο πράγματα να σημειώσουμε ειδικά για τον τρόπο έναρξης του Ευαγγελίου:

i) Το πρώτο είναι ότι ο τρόπος αυτός θυμίζει την έναρξη της Π. Διαθήκης. Η πρώτη λέξη («ἀρχή») είναι κοινή και στον Ευαγγελιστή Μάρκο και στη Γένεση. Αυτή η διαπίστωση δείχνει τη συνέχεια και την ενότητα των δύο Διαθηκών, την οποία επισημάναμε και άλλη φορά. Δεν είναι η Π. Διαθήκη ξένη προς την Κ. Διαθήκη. Είναι συνέχεια. Ο ίδιος Θεός μιλάει και ενεργεί και στις δύο. Ο άσαρκος Λόγος στη μια· ο ένσαρκος Λόγος στην άλλη.

ii) Το δεύτερο είναι σχετικό με την προφητεία που παρατίθεται στους στίχους 2 και 3 και που εκφράζει την ελπίδα της επιστροφής του Ισραηλιτικού λαού από την Βαβυλώνια αιχμαλωσία. Το νόημα είναι το εξής: Αιχμάλωτος είναι η ανθρωπότητα όλη. Όλη, λοιπόν, λαχταρά να ελευθερωθεί από την τυραννία του διαβόλου.

ε) Ο τρόπος επίσης της ενδυμασίας του Ιωάννη και η τροφή του θα πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα. Η δερμάτινη ζώνη και το τριχίνο ένδυμα δεν θυμίζει μόνο τον Προφήτη Ηλία, αλλά και την ειδική ενδυμασία όλων ανεξαιρέτως των Προφητών. Αυτή η ενδυμασία νομίζω ότι δεν θα ήταν λάθος να την συνδέσουμε με τους δερμάτινους χιτώνες, με τους οποίους έντυσε ο Θεός τους πρωτόπλαστους μετά την εξορία τους από τον παράδεισο (Γεν. 3, 21). Εκείνοι οι χιτώνες δεν ήταν τιμωρία, όπως λαθεμένα λένε πολλοί, αλλά έκφραση φιλευσπλαχνίας του Θεού για

να μπορέσουν οι πρωτόπλαστοι να επιβιώσουν μετά την απώλεια της παραδείσιας χάρις και αγνότητας. Ο Πρόδρομος και οι Προφήτες όλοι, ανήκοντες στο ευσεβές υπόλοιπο του Ιουδαϊκού λαού, υπενθυμίζουν με την εμφάνισή τους και τον τρόπο διατροφής τους (άγριο μέλι και ξηραμένες ακρίδες) την ποικιλότητα και διαχρονικά εκφραζόμενη ευσπλαχνία του Θεού, πριν την εμφάνιση της τέλει αγάπης: της ένσαρκης παρουσίας του Λόγου και της εν Πνεύματι βάπτισης, που είναι ένδυση Χριστού. Με ξεχνούμε εξάλλου και το γεγονός ότι οι ψευδοπροφήτες ντύνονταν, για παραπλάνηση, με τον ίδιο τρόπο που ντύνονταν οι προφήτες του Θεού.

Η εμφάνιση πάντως του Ιωάννη ήταν ένα εύγλωττο κήρυγμα ασκητισμού, κυριαρχίας πάνω στην υλική φύση, ανεξαρτησία από τον γύρω κόσμο, περιορισμό των αναγκών στο έσχατο.

στ) Το βάπτισμα του Ιωάννη αντιδιαστέλλεται από το βάπτισμα του Μεσσία. Το πρώτο προετοιμάζει το δεύτερο και είναι συνδεδεμένο με την μετάνοια. Αυτή η μετάνοια είναι η απαραίτητη πνευματική προετοιμασία για την υποδοχή εκείνου που πριν από τριάντα χρόνια γεννήθηκε στη γη και τώρα ερχόταν να κηρύξει ανάμεσα στους ανθρώπους.

Είχε απήχηση το κήρυγμα του Ιωάννου. Κήρυττε στην έρημο αλλά ο αντίλαλος της φωνής του έφτανε μακριά και έρχονταν και βαφτίζονταν πολλοί Ιεροσολυμίτες και εξομολογούνταν τις αμαρτίες τους.

Επίλογος

Ο Πρόδρομος δεν ήταν το φως, μα ήλθε να μαρτυρήσει περί του φωτός. Να σημάνει αυτόν που περιμέναν από αιώνες οι άνθρωποι. Γι' αυτό και επαναλάμβανε ότι έρχεται μετά από μένα εκείνος που είναι δυνατότερός μου, που εγώ δεν είμαι ικανός να σκύψω να λύσω το λουρί από τα υποδήματά του. Ομολογούσε ταυτόχρονα για τη διαφορά του δικού του βαπτίσματος από το βάπτισμα που εκείνος θα φέρει. Το δικό του ήταν προφητικός τύπος εκείνου. Το βάπτισμα του Χριστού ήταν βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος. Βάπτισμα υιοθεσίας.

Είθε να έχουμε την ακοή μας μόνιμα προσανατολισμένη στα λόγια του βαπτιστή, ο οποίος με ταπείνωση και μεγαλοσύνη ομολογούσε τη μικρότητά του ενώπιον του Κυρίου Ιησού. Να έχουμε μόνιμα στη συνείδησή μας ότι το βάπτισμα που δεχτήκαμε ήταν βάπτισμα υιοθεσίας που μας έκανε παιδιά του Θεού, αγαπημένα και ευλογημένα.

π. Ι. Σ.